

Zelfde vlinders, nieuwe namen

Wie een van de nieuwste vlindergidsen heeft gekocht, heeft het misschien al gezien: sommige vlindernamen zijn veranderd. Hoe zit dat nou?

Tekst:
Chris van Swaay
De Vlinderstichting
en
Albert Vliegenthart
De Vlinderstichting

Om te beginnen het goede nieuws: alle Nederlandse namen zijn gelijk gebleven sinds de laatste aanpassing in 2001 (Groenendijk & Van Swaay, 2001). Dus voor iedereen die het liefst deze namen gebruikt, verandert er helemaal niets.

Wat wel verandert, zijn een paar wetenschappelijke namen. Die zijn in 1998 voor het laatst aangepast (Van Swaay, 1998). Zo'n naam bestaat uit twee delen: een geslachtsnaam, die altijd met een hoofdletter geschreven moet worden, en een soortnaam, die altijd met een kleine letter begint. En in officiële publicaties moet daar zelfs de persoon achter die hem beschreven heeft en wanneer die dat gedaan heeft. Zo heet het klein koolwitje deftig *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758): *Pieris* is de geslachtsnaam (er zijn meer soorten in dit geslacht, zoals het klein geaderd witje en het groot koolwitje), *rapae* de soortnaam en Linnaeus zelf heeft de soort in 1758 beschreven. Maar meestal laten we het bij *Pieris rapae*.

Waarom veranderen wetenschappelijke namen?

Er zijn internationale regels opgesteld om vast te kunnen stellen welke naam de juiste naam is. In principe verandert zo'n naam niet meer, behalve als iemand aantoonbaar dat de oude naam fout is. In de praktijk gaat het om de volgende gevallen:

- Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat een soort in een ander geslacht thuishoort. Zo verschoven onze *Maculinea's* naar *Phengaris* en is onze dagpauwoog bij de kleine vos gezet.
- Nieuwe inzichten tonen aan dat een naam toch anders geschreven moet worden (zo wordt *Plebeius* nu *Plebejus*).
- Eén soortnaam stond verkeerd. Dit was het geval met het groot dikkopje. Ooit heette dat *Ochlodes venatus*, totdat iemand aantoonde dat die soort alleen in China voorkomt en onze grote dikkopjes *O. faunus* zouden moeten heten. Maar die naam bleek ook niet goed, want iemand anders had ons groot dikkopje eerder al *O. sylvanus* genoemd. Daarmee is deze soort de afgelopen tien jaren voor de tweede keer van naam veranderd.

Deze veranderingen worden dus niet toegepast om u dwars te zitten. Ook bij De Vlinderstichting zitten we er

Nederlandse naam	Nieuwe wetenschappelijke naam	Naamgever	Oude wetenschappelijke naam
bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>	([Dennis & Schiffermüller], 1775)	<i>Plebeius agestis</i>
dagpauwoog	<i>Aglais io</i>	(Linnaeus, 1758)	<i>Inachis io</i>
donker pimperlblauwtje	<i>Phengaris nausithous</i>	(Bergsträsser, 1779)	<i>Maculinea nausithous</i>
eikenpage	<i>Favonius quercus</i>	(Linnaeus, 1758)	<i>Neozephyrus quercus</i>
gentiaanblauwtje	<i>Phengaris alcon</i>	([Dennis & Schiffermüller], 1775)	<i>Maculinea alcon</i>
groot dikkopje	<i>Ochlodes sylvanus</i>	(Esper, 1777)	<i>Ochlodes faunus</i>
heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>	(Linnaeus, 1758)	<i>Plebeius argus</i>
klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>	(Rottemburg, 1775)	<i>Polyommatus semiargus</i>
pimperlblauwtje	<i>Phengaris teleius</i>	(Bergsträsser, 1779)	<i>Maculinea teleius</i>
tijmblauwtje	<i>Phengaris arion</i>	(Linnaeus, 1758)	<i>Maculinea arion</i>
vals heideblauwtje	<i>Plebejus idas</i>	(Linnaeus, 1761)	<i>Plebeius idas</i>
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	(Knoch, 1781)	<i>Plebeius optilete</i>

niet op te wachten om de soortnamen weer aan te passen. Toch laten de internationale regels ons eigenlijk maar weinig ruimte en moeten we nu weer een keer overstag. We proberen u er niet te vaak mee lastig te vallen, maar eens in de tien jaar is helaas toch wel nodig. De nieuwe Europese Rode Lijst zal vanaf nu weer een houvast worden voor de komende jaren. In de tabel ziet u de nieuwste veranderingen die gelden voor de Nederlandse soorten.

Van oud naar nieuw

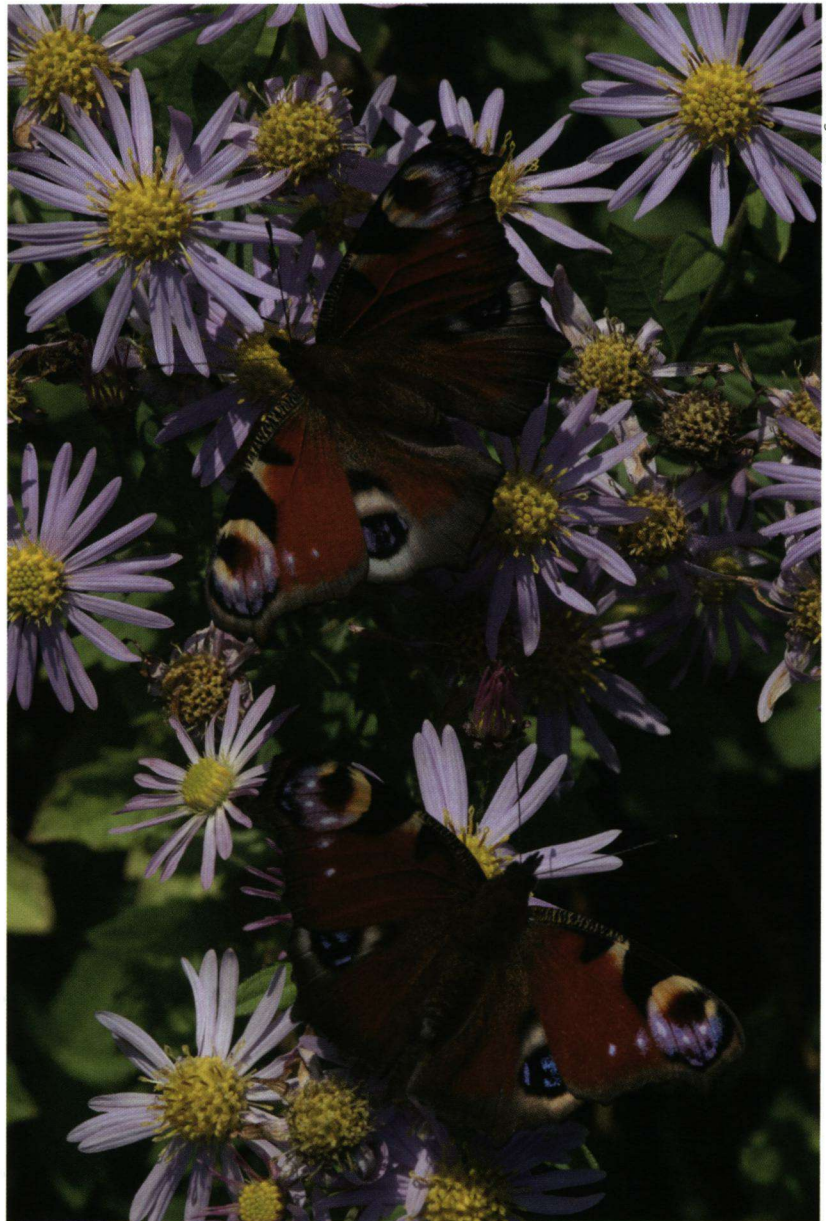
In de Nieuwe Veldgids Dagvlinders zijn deze nieuwe namen al allemaal doorgevoerd. In de nieuwe vertaling van de gids van Lafranchis echter vindt u nog enkele oude of afwijkende namen. Bij de vertaling van deze gids wilde de auteur niet dat de nieuwste inzichten werden overgenomen. Hij vond bijvoorbeeld dat de groep van de bleek blauwtjes zich ecologisch dusdanig onderscheidde, dat de oude naam *Lysandra* gehandhaafd moest worden. Volgens de internationale regels horen de vlinders uit deze oude groep nu in de *Polyommatus*-groep (waar het icarusblauwtje bij hoort). Zo staan er in het boek nog diverse oude namen. En als de auteur het zo wil, dan mag je als vertaler daar niet van afwijken. Daarom hebben we achterin het boek wel een tabel opgenomen, waarin de oude namen gekoppeld zijn aan de nieuwste inzichten anno 2009. -

We plannen om de nieuwe namen begin februari 2010 in te voeren op de online invoersites van telmee.nl en waarneming.nl. Uw 'oude' soortnamen zullen automatisch worden omgezet in de 'nieuwe' soortnamen. U hoeft daar verder niets voor te doen.

Literatuur

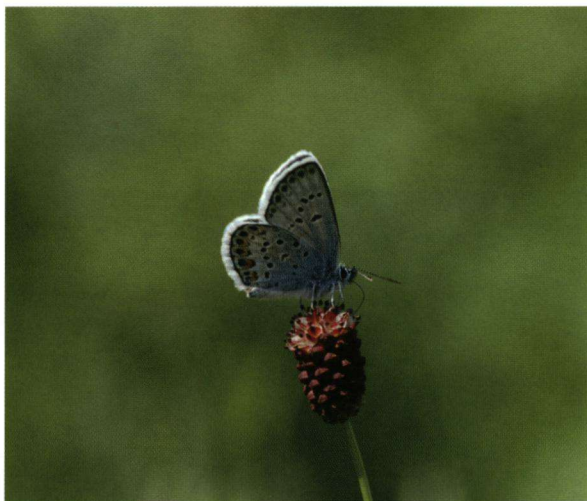
Swaay, C.A.M. van (1998). Zelfde vlinders, nieuwe namen. *Vlinders* 13 (1), 17-20.

Groenendijk, D. & Swaay, C.A.M. van (2001). Deze vlinders, nieuwe namen: het vervolg. *Vlinders* 16 (1), 6-8. ●

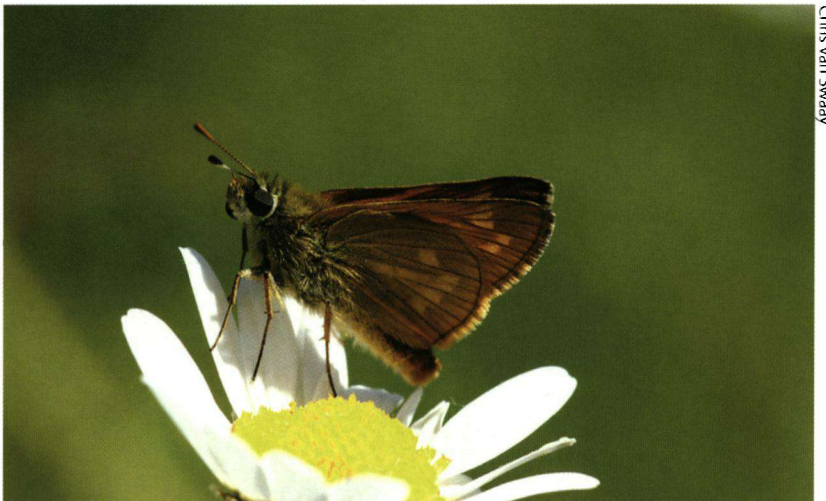
De kleine vos heeft er een familielid bij: de dagpauwoog (*Aglais io*).

Joost Uittenboogaard

Het heideblauwtje (*Plebejus argus*) kreeg één andere letter in zijn naam.

Albert Vliegenthart

Het groot dikkopje (*Ochlodes faunus*) kreeg voor de tweede keer binnen tien jaar een nieuwe wetenschappelijke naam.

Chris van Swaay